

HUSDYRTREFFOPPGAVE FJØRFE 2022.

Oppgave 1: En dag i verpehønas liv

Verpehønsflokket settes normalt inn i huset til eggprodusenten når de er 16 uker gamle. Så følger en svært viktig og aktiv periode hvor dyra fremdeles skal vokse, og hvor de etter hvert blir stimulerte til kjønnsmodning og egglegging. Etter om lag 2 måneder er de i full produksjon. Så står de normalt i produksjon til de er 78 uker.

I denne oppgaven settes det fokus på hva som skjer i hønsehuset i løpet av en vanlig dag i denne perioden. Vi håper at gruppa kan få til en avtale med en lokal eggprodusent som driver med frittgående høner (konsulenten i Nortura er sikkert behjelpelig, noen skoler har jo også egen eggproduksjon).

En sentral del av oppgaven er å observere og registrere hva som skjer i hønsehuset i løpet av en lysdag, eller i løpet av deler av dagen (høna starter ofte dagen i 0300 – 0400-tiden).

Oppgave 1 A: Registrering av flokken: Hybrid, alder, verpe%, eggvekt, fôropptak

Oppgave 1B: Verpinga: Når skjer det meste av verpinga. Hvor mange egg er lagt på golv og i aviar (feillagte egg)? Vurderer dere dette som lite eller mye? Hvilke tiltak gjøres for å dressere hønene til å legge egg i reirkassene?

Oppgave 1C: Fôr og fôring: Når skjer fôringa (i forhold til lysdagens start)? Register adferden til hønene når fôrkjeden starter. Hvor aktiv er hønene til å søke fôrrenna/ fôrkoppene, hvor lenge er de aktive i matfatet, hvordan er fordelingen i forhold til de ulike fôrplassene? Er det økt aktivitet ved vanniplene i forbindelse med etinga? Hvor finner dere vanniplene, er det en årsak til at de er plassert der de er?

Oppgave 1 D: Aktivitet: I løpet av en time (en gang etter at egglegginga er ferdig) skal gruppen registrere hva hønene bruker tiden til (konsentrer dere gjerne om et avgrenset areal). Vagling, eting, hakking i strø, hakking/fjørplukking på hverandre, strøbadning, bruk av leker. Et tips kan være å ta opp noe av dette på video og studere det i ro og mak etter at observasjonen er ferdig.

Oppgave 1 E: Test av frykt og nysgjerrighet hos hønene. Vedlagt er et notat med beskrivelse av en internasjonal metode for å teste grad av frykt og trygghet i flokken. Gjennomfør denne testen og beskriv resultatet.

Oppgave 1 F: Legging: Det benyttes et spesielt lysprogram som skal stimulere flokken til å søke opp i aviarene før lyset slukkes helt. Beskriv programmet og observer hva som skjer i flokken under denne prosessen.

Oppgave 2: Oppstart av et kyllinginnsett. De første 10 dager i kyllingens liv (broodingperioden).

En god oppstart av et innsett med kylling, er av stor betydning for å få et godt resultat. En nyklekt kylling har ikke evnen til selv å regulere kroppstemperaturen. Den er derfor helt avhengig av at produsenten tilbyr et riktig innklima. Dette gjelder særlig fram til dyra er 5-7 dager gamle, da de etter hvert opparbeider seg den egenskapen å regulere kroppstemperaturen selv.

Det er en viktig sammenheng/samspill mellom temperatur og relativ fuktighet i huset. Temperaturen er grei å regulere, gitt tilstrekkelig varmekapasitet. Når det gjelder relativ luftfuktighet, så er den vanskelig å regulere uten befuktningsanlegg. Det anbefales derfor å installere

befuktningsanlegg i både gamle og nye hus. Uten befruktninganlegg kan RH% ligge på 30-40%, mens de som har befruktninganlegg kan tilby innsett en RH% ved innsett på 50-55%.

Kostanden på et befruktninganlegg ligger på rundt 75 000 kr til et hus. Er dette en fornuftig økonomisk investering? Finnes det andre alternativ til å sørge for optimalt inneklime mhp RH%? Kan produsenten ellers ha nytte av befruktninganlegg utover broodingperioden?

Oppgave 3: Fôring av kylling.

Per Ross Kyllingsen produserer slaktekylling med ønsket målvekt på 1400 gram på 34 dager. Han benytter FKAgri som fôrleverandør. På forrige kull ble gjennomsnittlig slaktevekt på 1250 gram, med en CV%*) på 15,5. Han oppnådde derfor en dårligere vekt enn det slakteriet hadde planlagt, og flokken var mer ujevn enn ønskelig. En normalt god CV% ligger på 13%.

På neste innsett har Per et ønske om å treffe bedre på målvekt samt å få en jevnere flokk, med en CV% på ca 13%. Ved å oppnå det, vil det økonomiske bidraget fra innsettet kunne bedres med 50 øre til 1 kr pr innsatt kylling. Hvilke tiltak, spesielt i oppstarten av innsettet (og eventuelt i forberedelsene før innsettet kommer til gården) bør han fokusere på?

*) CV er et uttrykk for jevnheten i flokken, og det er bedre jo lavere tallet er

Oppgave 4: Samvirke og markedsregulering.

Eggeprodusent Eggerød leverer i dag egga til Nortura. Men de bor i et område hvor en konkurrent til Nortura har henterute, og de har hatt besøk av en representant fra dette firmaet. De har fristet med et par tiøringer bedre pris. I en presset økonomi er selvsagt produsenten ikke upåvirket av dette, og nå har de bedt om et besøk fra kontaktpersonen i Nortura. Han vil da gjøre sitt beste for at Eggerød fortsatt skal levere egga sine til samvirkepakkeriet.

Oppgave 4 A: Dere skal hjelpe rådgiveren med å forberede seg til dette besøket. Hvilke forhold ville dere ha vektlagt. Det er absolutt lov å drøfte dette med en eggprodusent dere måtte kjenne til.

Konsumeggproduksjonen er omfattet av markedsreguleringstiltakene vi har i henhold til Omsetningsloven. Et av de viktigste reguleringstiltakene vi har i denne produksjonen er førtidsslakting av høner.

Oppgave 4 B: Hvem er det som har oppgaven med å styre markedsbalansen for konsumeggproduksjonen?

Hvordan fungerer dette verktøyet "førtidsslakting"? (se www.totalmarked.nortura.no)

Dersom det er for mange bønder som starter med eggproduksjon i forhold til markedets behov, hvordan vil dette påvirke økonomien i produksjonen?

Hvilken rolle spiller Opplysningskontoret for egg og kjøtt i markedsreguleringen?

Fagstoff/ utdelt materiell:

FJØRFEBOKA, 2.utgave, Fagbokforlaget 2016. På skolens bibliotek?

Innsettet fra A til Å. Eggproduksjon 2022

Frykttest 2022

Fjørfekjøttproduksjonen i et eggeskall

Forskrift om hold av høns og kalkun, www.lovdatab.no

Handlingsplan for dyrehelse og dyrevelferd i norsk fjørfenæring, www.animalia.no

KSL- standarder fjørfe, 50 - 54, www.stiftelsenorskmat.no

www.nortura.medlem.no

www.prior.no